

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla, Feketéné dr. Szemző Margit ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Molnár Krisztián jogtanácsos által képviselt **Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal** (1054 Budapest, Széchenyi u. 2., levelezési cím: 1051 Budapest, Sas u. 23.) alperes ellen **államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése** iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2008. október 21. napján kelt 5.P.20.662/2006/24. számú ítélete ellen az alperes 2008. november 13. napján 25. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

Ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését megváltoztatja, és a keresetet teljes egészében elutasítja. Alperest a perköltség megfizetése alól mentesíti.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 (tizenöt) napon belül 1.200.000 (egymillió-kétszázezer) forint együttes első- és másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az állam javára, az adóhatóság felhívására 1.173.300 (egymillió-százhetvenháromezer-háromszáz) forint kereseti és fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás:

A felperes - mint a HB Kft. jogutóda - a Fővárosi Bíróság 2000. május 16. napján kelt 3. K. 38.687/1999/9. számú ítéletével hatályon kívül helyezett 1999. július 8. napján meghozott 38.210/2/1999. számú alperesi jogelőd határozatra alapította a követelését, és módosított keresetében a cég üzleti értéke és a bérleményei elvesztése okán, a hitelesítési és engedélyezési díjaknak is az alapulvételével a kártérítés címén igényelt összeget kerekítve 30.000.000 Ft-ban határozta meg, és ennek az 1999. július 17. napjától a kifizetésig járó törvényes kamataival való

megtérítését kérte. Másodlagos kereseti kérelemként elmaradt haszon címén 42.072.453 Ft tőke, ennek középátlagos időtől, 2002. augusztus 1. napjától a kifizetésig járó kamatai megtérítését kérte perköltségigény érvényesítése mellett.

Az alperes a kereset elutasítását és javára perköltség megállapítását kérte vitatva a keresetnek mind a jogalapját, mind az összecszerűségét. Állította, hogy a hatósági eljárás során az adott helyzetben általában elvárható magatartást tanúsította. Az alperes nem a gazdasági társasággal, hanem a társaság tisztségviselőjével és tagjával szemben érvényesítette az eltiltás szankcióját. A társaság zavartalan működése új ügyvezető választását igényelte volna, és ez a magatartás a társasági jogviszonyban elvárható. Ezzel összefüggésben kifejtette, hogy az eltiltást kimondó határozata és a felperes követelése között nincs okozati összefüggés. A követelt összeget túlzottnak és megalapozatlannak minősítette. Felvetette, hogy a felperes miért vette meg a 3 BUBI Kft-t vagy egyesült a piacképtelen céggel, ha ez a jogügylet számára eleve hátránnyal járt. Hivatkozott a felperes kárenyhítési és kárelhárítási kötelezettsége megszegésére.

A Fővárosi Ítéltábla 2007. január 11. napján meghozott 9. Pf. 21.492/2006/4. számú végzésével elrendelt megismételt eljárás során a Fővárosi Bíróság 2008. október 21. napján meghozott 5. P. 20.662/2006/24. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 4.554.249 Ft-ot, ezen összeg 2001. május 2. napjától a kifizetésig terjedő időre számított törvényes kamatait és 500.000 Ft perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 1.000.000 Ft perköltséget. Megállapította, hogy a le nem rótt 1.800.000 Ft eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet jogi indokolása szerint a felperes a Ptk. 339. § (1) és 349. § (1) bekezdései szerinti kártérítési felelősség alapján érvényesített követelést az alperessel szemben. A kártérítési felelősség általános elemei közül a jogellenes magatartás, a kár és az okozati összefüggés tekintetében a felperest, a felróhatóság tárgyában pedig az alperest terhelte a bizonyítás kötelezettsége. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes jogelődje által 1999. július 8. napján meghozott határozat jogsértő volt, amit az alperes sem vitatott, bár arra hivatkozott, hogy nem volt nyilvánvaló és kirívó a jogsértés, és a határozat meghozatalánál vétkesség sem terheli. Az elsőfokú bíróság azonban az alperes terhére róhatónak ítélte, hogy határozata meghozatala előtt nem hallgatta meg a felperest, a videofelvétel hely szerinti, a felvételen látható pénznyerő automata típus, gyári- és engedélyszám szerinti beazonosítása nem történt meg. A felvételen látható egyetlen támpontként szereplő számláló állások számszerű összevetése a perbeli játékkeremben üzemelő pénznyerő automata számláló állásával sem történt meg. A tanúként kihallgatott ellenőrök sem vitatták, hogy a számláló állások alapján a számlálók átfordulása nem történhetett meg. Az elsőfokú bíróság szerint az, hogy a nem kellően felderített tényálláson alapuló, megalapozatlan döntést hozott az alperes, egyben felróhatónak is minősül, mert nem a bizonyítékok mérlegeléséről, hanem az egyértelmű bizonyítékok hiányáról, és így hozott döntésről van szó. Ezért az

alperesnek a felróhatóság hiányával indokolt védekezését alaptalannak minősítette. Az általa meghozott határozat végrehajtásával kapcsolatos alperesi előadásra kifejtette, hogy az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény (Áe.) 63. § (1) bekezdése a fellebbezéshez halasztó hatályt fűz kivéve, ha a közigazgatási szerv a határozat azonnali végrehajtását rendelte el. Ha az államigazgatási szerv az azonnali végrehajthatóságot rendeli el, az a hatóság részére azonnali cselekvési lehetőséget biztosít. Az Áe. 77. § (4), 78. § (2) bekezdéseinek ismertetését követően kifejtette, hogy a perbeli esetben az alperes határozata akként rendelkezett, hogy a működési engedélyeket 48 órán belül át kell adni a hatóságnak, és erre nézve azonnali végrehajthatóságot rendelt el. A kár megelőzésében az alperes jogelődje azzal segített volna, ha a bizonytalan helyzetben támpontot ad, és írásban közli, hogy a határozata végrehajtását mindaddig nem foganatosítja, amíg a bíróság a végrehajtás tárgyában nem dönt. Ilyen megerősítést azonban többszöri kérelem ellenére sem adott. Ellentétes tájékoztatás hiányában a felperesi jogelőd a határozatot végrehajtotta, jogkövető magatartást tanúsított. Az elsőfokú ítélet szerint vitatható, hogy a felperes jogelődje üzleti szempontból a legoptimálisabb döntést hozta-e meg. Nem mellőzhető körülménynek minősítette, hogy a mindkét gazdasági társaság családi vállalkozás volt, és az eltöltő rendelkezés futótűzként elterjedt a felperes székhelyén. A felperes három játékteremben mindösszesen hat gépet üzemeltetett, ez nem volt elégséges ahhoz, hogy piaci pozícióit megtartsa. A HB Kft. a kárenyhítés érdekében kezdte értékesíteni a gépeket, de ez csak alacsony áron történt meg. A HB Kft. 1999. júliusának végén a játéktermek bérleti jogát „önként” adta át egy másik cégnek ezzel megelőzve, hogy a tulajdonosok felmondjanak neki. Az alperesi határozat jogellenességét kimondó ítéletet 2000. júliusában kézbesítették, a két cég összeolvadása 2000. szeptember 18. napján történt. Az elsőfokú ítélet szerint a felperes kártérítési igénye ezen időpontig megalapozott. A cégek tulajdonosai szabadon döntöttek, hogy profilt váltanak. Lehetett volna folytatni a korábbi profilt, ami természetesen újabb költségeket igényelt volna kb. 1.000.000 Ft erejéig, de költségeket igényelt az új cég beindítása is. Ez azonban az alperesre nem hárítható át.

Az elsőfokú bíróság szerint a felperes jogelődje 1999. évben 916.922 Ft, 2000. évben 3.637.327 Ft adózás előtti eredménytől esett el, amely összegeket a szakértő a benyújtott mérlegek adatai alapján számított, és amit a bíróság aggálytalannak minősített. E kár az alperes magatartásával okozati összefüggésben áll.

Az ezt követő időszakra az elmaradt haszon számítását az elsőfokú bíróság alaptalannak találta, bár a Ptk. 340. § (1) bekezdése alapján nem értékelte a felperes terhére, hogy nem kérte a közigazgatási perben meghozott jogerős ítéletet követően az engedélyek részére történő visszaadását. Erre az időre ugyanis a feltételek már megváltoztak, és a pénznyerő automata piac telítődött, abba - bérlemények hiányában - újra betörni fokozottan nehéz lett volna.

A HB Kft. üzleti értékét az elsőfokú bíróság (szemben egy korábbi, utóbb hatályon kívül helyezett döntésével) már nem ítélte meg a felperes káraként, mert a szakértői

vélemény szerint az üzleti érték meghatározásához négy - öt évre visszamenő adatok és öt - tíz éves távlati terv szükséges, ezek azonban nem álltak rendelkezésre. 2000. február 15. napjától a pénznyerő automaták játékadója is jelentősen emelkedett, ezért a szervezőknek gondosan meg kellett választaniuk az üzemeltetési helyeket. A felperes sem kívánt tovább tevékenykedni ezen a piacon, mert szabad bérelhető helyiségek nem voltak, és játékkermei közül kettőnek az engedélye 2000. áprilisától megszűnt, és ezek azóta sem üzemelnek. A HB Kft. működése az alperes utóbb jogellenesnek minősült határozata következtében lehetetlenült el, az ebből fakadó vagyoni előny elmaradása kárként (Ptk. 355. §) a beolvadás időpontjáig számítható.

A késedelmi kamatról az elsőfokú bíróság a Ptk. 360. § (1) és 301. § (1) bekezdése alapján határozott. A perköltség viseléséről szóló rendelkezés tekintetében a Pp. 81. § (1) bekezdését hívta fel, míg az illeték tárgyában hozott rendelkezését a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-ával indokolta.

Az alperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésével (helyesen az ítélet megváltoztatásával) a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását, másodlagosan az elsőfokú bíróság megismételt eljárásra kötelezését kérte. Előadta, hogy az államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésének feltétele, hogy a kártérítés általános és különös feltételei fennálljanak. Az általános feltételek közül alperes szerint hiányzik a felróhatóság, az okozati összefüggés és a kár mértéke is vitatott. Mivel jogelődjenek a 38.210/2/1999. számú határozata jogsértő volt, ezért a jogellenesség fennálltát nem vitatta, azonban álláspontja szerint a felróhatóság részéről nem állapítható meg. Állította, hogy egyedül az a körülmény, hogy határozata utóbb tévesnek bizonyult, nem vezethet annak megállapítására, hogy a meghozatalában közreműködők vétkes magatartást tanúsítottak. A téves jogszabály értelmezés vagy a bizonyítékok téves értelmezése felróhatóságot önmagában nem valósít meg, ehhez nyilvánvaló és kirívó jogsértés, a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen mérlegelése szükséges. Telefonbejelentést követően érkezett az alpereshez a videokazetta, melyen két felismerhető személy foglalkozott a pénznyerő automatával. Ezek alapján rendelte el az alperes a játékkerem ellenőrzését, mert a felvétel szerint a pénznyerő automata számlálóinak pörgetése történt, mellyel a tisztabevételi adatai meghamisíthatóak. Az ellenőrzés keretében a felperes által üzemeltetett játékkeremmel azonosították be a videofelvételen látható termet és a pénznyerő automatát. Az ellenőrök a videofelvételt készítő személlyel találkoztak, vallomását jegyzőkönyvbe foglalták. E személy egyértelműen azt nyilatkozta, hogy a felperes a pénznyerő automata számlálóit pörgette, jelentősen csökkentette a bevétel adatait, részletesen ismertette a számlálópörgetés módját, időpontjait. A vallomást tevő személy kérte adatai bizalmas kezelését, az alperes azonban a jegyzőkönyvet a közigazgatási per bírósága részére megküldte. Alperesi álláspont szerint a tényállás tisztázását kellő körütekintéssel végezte, és további bizonyítás lefolytatására nem volt szükség. Az alperes kísérletet tett a tanú személyének felfedezéséhez a hozzájárulás beszerzésére, de ez eredménytelen maradt, majd kérte a tanú zárt tárgyaláson történő kihallgatását, ezt azonban a bíróság mellőzte, majd ítéletében

nem találta megalapozottnak a tényállást és a tanúvallomást teljes mértékben figyelmen kívül hagyta. Az Áe. 26. § (2) bekezdése szerinti tényállás megállapítás során a bizonyítékok szabad mérlegelése elkerülhetetlenül magában hordozza a téves értékelés lehetőségét. Ha az államigazgatási szerv által meghozott határozat önmagában a bizonyítékok téves értékelésén alapul, akkor ez nem lehet kártérítés alapja. Sérelmezte, hogy bár az elsőfokú bíróság e körben a védekezését ismerte, az elsőfokú ítélet ezzel kapcsolatos álláspontot nem fejt ki. Állította, hogy a felperes nem tett eleget a Ptk. 340. § (1) bekezdésében szabályozott kárenyhítési, kármegelőzési kötelezettségének. Azon hivatkozással szemben, hogy a **HB Kft.** és a felperes családi vállalkozásként működött, az alperes kifejtette, hogy ilyen jogintézmény nincs. Az elsőfokú ítélet az e körben előadott alperesi védekezésnek csak egy szűk szegmensével foglalkozott, az alperesi hivatkozások döntő többsége az ítélet indokolásában meg sem jelent, miáltal az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének e téren sem tett eleget. Az alperes szerint a felperes a kárelhárítási és kárenyhítési kötelezettségét a lehető legsúlyosabban megszegte, mivel ennek érdekében semmit sem tett. Ide sorolta az azonnali végrehajtás elrendelésével szembeni bírósági jogorvoslatot. A felperes a keresetlevél benyújtását követő két héten belül valamennyi pénznyerő automata és játékterem engedélyét önként leadta, a bíróság döntését be sem várta. Ezt az alperes szerint úgy kell értékelni, mintha nem is élt volna az azonnali végrehajtással szemben kereseti jogával. Vitatta azt az ítéleti megállapítást, hogy a felperes az engedélyek leadásakor jogkövető magatartást tanúsított. A felperes a közigazgatási per kezdeményezése folytán jogszerűen folytathatta volna a szerencsejáték szervezői tevékenységét, amíg a bíróság a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmét érdemben és jogerősen el nem bírálja. Az elsőfokú ítéletben hivatkozott Áe. 63. § (1) bekezdése a perbeli esetben nem lehet irányadó, mert az alperes jogelődje által meghozott határozattal szemben a közigazgatási eljárásban nem volt helye fellebbezésnek, kizárólag bírósági felülvizsgálatra volt mód. Az Áe. 77. § (4) és 78. § (2) bekezdéseiből nem tartotta levezethetőnek azt az elsőfokú bírói következtetést, miszerint az azonnali hatályú végrehajtás elrendelése egyben azt is jelenti, hogy a határozatot a kézbesítést követően mindenképpen végre kell hajtani függetlenül attól, hogy azzal szemben keresetlevelet nyújtottak be, kérve a végrehajtás felfüggesztését. Az alperes tehát vitatta, hogy a közigazgatási határozat szerinti 48 óra elteltével hivatalból haladéktalanul el kellett volna rendelni a végrehajtást. Annyi történt, hogy a felperes be nem várva miként bírálja el a közigazgatási bíróság a kereseti kérelmét, az engedélyeit önként és idő előtt leadta. A keresetlevél előterjesztése azt eredményezte, hogy a felperesnek a pénznyerő automatákat nem kellett volna üzemben kívül helyezni, a bérleményeket nem kellett volna elhagyni, az engedélyeket nem kellett volna leadni, hanem a játéktermeket és pénznyerő automatáit változatlan feltételekkel működtethette volna tovább. A perbeli esetben az Áe. 72. § (3) bekezdése és a Pp. 330. § (3) bekezdése alkalmazandó. Állította, hogy csak a közigazgatási perben a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelem tárgyában meghozott elutasító határozat jogerőre emelkedése után és önkéntes teljesítés hiányában foganatosíthatott volna végrehajtást. A felperes az 1999. július 16. napján (péntek) kézbesített eltiltó és engedélyt visszavonó határozattal szemben másnap kelt keresetlevelében kérte a végrehajtás felfüggesztését, amit

július 19. napján (hétfő) postára adott és 21-én már be is érkezett az alpereshez. A határozat kézbesítését igazoló vétív visszaküldéséig már beérkezett a felperes határozattal szembeni keresetlevele. Mindettől független, hogy a felperes maga is kijelentette, hogy amíg kérelme tárgyában döntést nem hoznak, a cég jogszerűen folytatja a tevékenységét, és mindennemű intézkedést, így az engedélyek leadását is mellőzi. Az iratok tartalmával ellentétesnek minősítette azt az ítéleti megállapítást, hogy a felperes megbízott jogi képviselője is akként értelmezhetette a határozatot, hogy azt nyomban végre kell hajtani, mert az ezzel kapcsolatos irat éppen ellentétes tartalmú. Az elsőfokú bíróság az alperestől az együttműködési kötelezettségen túlmutató eljárást várt el, amikor azt rőtta terhére, hogy nem tájékoztatta a felperest arról: nem foganatosít végrehajtást addig, amíg a bíróság a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelméről nem dönt. Miért kellett volna az alperesnek ilyen tartalmú tájékoztatást adni, amikor a felperes 1999. július 19. napján kelt levelében írtakkal azonosan értelmezte a helyzetet. Az alperes vitatta, hogy a felperes ügyvédje által küldött levelet válasz nélkül hagyta, és ezzel a felperes jogelődjét bizonytalanságban tartotta. A felperesi jogelőd képviselőjeként eljáró személy tanúkénti meghallgatása során maga is elismerte, hogy levele semmilyen kérelmet nem tartalmazott, hanem a jogi álláspontját foglalta össze, ezért érthetetlen, hogy az elsőfokú bíróság milyen, a felperestől származó levél válasz nélkül hagyását rőtta az alperes terhére. Az azonnali végrehajtással kapcsolatban előadta, hogy soha nem kényszerítette ki a határozat végrehajtását mindaddig, amíg annak tárgyában a bíróság jogerősen nem döntött. Az azonnali végrehajtás értelmezése kapcsán kifejtette, hogy a felperes jogelődjét nem terhelte az engedély leadási kötelezettség, az engedélyeket idő előtt önként és nem a jogszabályoknak megfelelő magatartás tanúsítása érdekében adta le. Semmi értelme ugyanis az azonnali végrehajtás felfüggesztése iránti kereset benyújtásának azon felperesi érvelés mellett, hogy mindegy e tárgyban miként dönt az első- illetve a másodfokú bíróság a határozatot a kézhezvételt követően mindenképpen rögtön végre kell hajtani. Hivatkozott a perbeli eset idején még hatályos KK 14. számú állásfoglalásra, ami részletes útmutatást adott az azonnali végrehajtás felfüggesztése iránti kérelem elbírálásához. Rámutatott, hogy ha a bíróság helyt adott volna a felperes végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmének, akkor a felperes mindaddig folytathatta volna a szerencsejáték szervezői tevékenységét, ameddig az ügyben, vagyis az eltiltó és engedélyt visszavonó határozat jogszerűségéről meg nem születik az érdemi bírósági döntés. A felperes ügyében ez az alperesi eltiltó határozat hatályon kívül helyezését jelentette, tehát a felperes az ítélet hatására olyan helyzetben lett volna, mintha nem is lett volna eltiltó határozat. Az azonnali végrehajtás elrendelésével szemben előterjesztett kereset célja, hogy annak esetleges jogszerűtlen káros következményei még időben orvosolhatók legyenek. A bíróság azonban e követelménynek akkor tud eleget tenni, ha az azonnali végrehajtással összefüggő döntése ténylegesen kihat a közigazgatási határozatra, szükség esetén megakadályozza azt, hogy az érdemi döntésig a közigazgatási határozat végrehajtásra kerüljön. E körben hivatkozott a bíróságok számára kötelezően alkalmazandó EBH 2002. 816. számú döntésre. A végrehajtás felfüggesztése iránti kérelem felülvizsgálatakor nem lehet olyan szempontokat értékelni, amelyek az érdemi határozat jogszerűségének megítélésénél

vizsgálandók. A végrehajtás felfüggesztése iránti kérelem a perbeli esetben alkalmatlan volt az azonnali végrehajtás jogszerűségének felülvizsgálatára, ami szintén a felperes terhére értékelendő. A felperes az eltiltó és engedélyt visszavonó határozat kézhezvételét követően is folytathatta a pénznyerő automaták és játéktermek működtetését. A játéktermeket nem kellett elhagynia, a pénznyerő automatákat nem kellett volna értékesíteni, az elvárható magatartás az lett volna, ha megteszi azokat az intézkedéseket, amelyekkel a működés folyamatosságát biztosítja. Jogszerűtlen, iratellenes, igazolatlan és elfogadhatatlan az a felperesi érvelés, hogy a vendéglátóhelyek üzemeltetői felmondták volna a felperessel létesített jogviszonyt, és ha nem hagyja el a helyiségeket, kártérítést kellett volna fizetnie. Egyetlen játékteremre létesített jogviszonyt sem mondtak fel. A felperes terhére kérte értékelni, hogy a bérleti szerződések megtartása érdekében nem intézkedett. A Fővárosi Ítéltábla korábbi határozata szerint vizsgálni kellett azt is, hogy a játéktermek bérleti joga hogyan és milyen módon szűnt meg, a felperes azonban nem bizonyította, hogy a vendéglátóhelyek üzemeltetői felmondtak volna, ők lettek volna, akik a szerződéses kapcsolatot meg kívánták szüntetni. A felperes valamennyi játékterem üzemeltetési jogáról oly módon mondott le, hogy átadta azokat egy meghatározott gazdasági társaságnak. A lemondó nyilatkozat egyértelmű és világos, ha a vendéglátóhelyek üzemeltetői kezdeményezték volna a játékterem működésének megszüntetését, a felperes nem lett volna abban a helyzetben, hogy a lemondás jogát gyakorolja, megjelöljön egy szervezőt, akinek a javára ezt megteszi, és e szervezőn kívüli más személyek esetére a lemondás jogát meg nem tettnek minősítse. Mindezek alapján az alperes nem értett egyet azzal az ítéleti megállapítással, hogy a helyiségek önkéntes elhagyásának hiányában a felperessel szemben kárigények is megfogalmazódhattak volna. Az elsőfokú bíróság adós maradt azzal, hogy megjelölje, milyen kárigények, miből adódóan merülhettek volna fel, csak feltevésként rögzíti a kárigényt. Fenntartotta azon érvelését is, hogy a felperes által benyújtott kereset alkalmatlan volt arra, hogy a bíróság a végrehajtást felfüggeszsze, és ez a felperes terhére értékelendő. A bíróságnak az azonnali végrehajtás felfüggesztésével kapcsolatban azt kellett vizsgálnia, hogy a végrehajtást valóban indokolja-e közérdek vagy az ügyfél nyomós érdeke, a végrehajtásnak milyen következményei lehetnek, a felfüggesztést milyen különös méltánylást érdemlő körülmények indokolják, illetve a végrehajtás vagy annak késleltetése a felek számára milyen hátránnyal jár. Ezt érdemben csak akkor tudja vizsgálni, ha a fél indokolással ellátva terjeszti elő a kérelmét, megjelölve azokat az okokat, adatokat, tényeket, amelyek kérelmét igazolják, vagy a kívánt mértékben valószínűsítik. A felperesi kérelem azonban ilyen tényt, körülményt nem tartalmazott. A felfüggesztés iránti kérelemben annyit adott elő, hogy az alperesi határozat tényállása megalapozatlan, a korábbi ellenőrzések szabálytalanságot nem állapítottak meg. A bírósági gyakorlat azt tükrözi, hogy a határozat érdemét érintő érvek, a határozat jogszerűtlenségére előadottak nem értékelhetők a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelem elbírálásakor. A felperes számos olyan érvet, körülményt jelölhetett volna meg, ami alkalmas lett volna a végrehajtás felfüggesztésére, és mert a felperes kérelme ilyen értelemben hiányos volt, mulasztása a kár bekövetkeztéhez hozzájárult. A kárelhárítás körében az ügyészséghez fordulást értékelhetetlen körülménynek minősítette, minthogy az

ügyészségnek e tárgyban hatásköre nem volt. Az azonnali végrehajtás tárgyában meghozott bírósági végzéssel szembeni fellebbezést is elmulasztotta a felperes. Már az elsőfokú végzés közléséig a felperesnek elegendő idő állt rendelkezésére a kárelhárítás, kárenyhítés keretében a megfelelő intézkedések megtételére, hogy ezáltal elérje azt a hatást, hogy a társaság a tevékenységét folytathassa. A jogorvoslat igénybevételével ez az idő további egy hónappal meghosszabbodott volna. A folyamatos működés biztosításához, ha a **HB Kft.** beolvad a felperesi társaságba vagy a felperes tagjává vált volna, ennek időigénye kb. egy-két hónap. Ha a **HB Kft.** az engedélyeit leadja, ezzel egyidejűleg az adott pénznyerő automatákra és játéktermekre az engedélyeket a felperes megkérte volna, akkor ennek időigénye legfeljebb egy hónap. A **HB Kft.** eltiltása, engedélyeinek visszavonása könnyű szerrel orvosolható lett volna azáltal, hogy a már bejegyzett és működő felperes magának megkéri az engedélyeket. Fokozottan kérte az alperes az elsőfokú bíróságtól annak értékelését, hogy a **HB Kft.** részére kiállított pénznyerő automata engedélyek közel fele, összesen kilenc érvényességi idejének lejárta miatt 1999-ben újabb engedélyeket kellett volna kérni, de az értékelés elmaradt. A **HB Kft.**-nek lehetősége lett volna a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXIV. törvény (Gt.) 67. § (1) bekezdése alapján a felperesbe már az eltiltó határozat kézhezvételét követően beolvasni, ugyanis a felperes valamennyi, a szerencsejáték szervezői tevékenység folytatásához előírt feltételt teljesítette, már 1998-ban engedélyt kapott játékteremre és pénznyerő automatákra. A felperes az eltiltási időpontjában is folytatott szerencsejáték szervezői tevékenységet. A Gt. rendelkezéseiből következően a felperest, mint jogutódot megillették volna a **HB Kft.** engedélyei. A játékterem engedély cseréje esetén azt is rögzíteni kívánta, hogy az engedélyeztetési eljárást nem kellett volna lefolytatni, csak adatváltozást kellett volna az engedélyen átvezetni. A szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény (Szjtv.) 13. §-a kizárólag a szervező gazdasági társaság és a vezető tisztségviselő eltiltását ismeri, semmilyen hatással nem lett volna a felperes szervezői tevékenységére a jogutódlás, mivel az eltiltás se nem jogosultság, se nem kötelezettség. A felperes által is elismerten kárenyhítés keretébe tartozó megoldás volt a családi érdekeltségbe tartozó cégek egyesítése. De ezt nem az eltiltó határozat kézhezvétele után olyan időpontban tette meg, amikor a jogutódnak még lehetősége lett volna a szerencsejáték szervezői tevékenységet folytatni, ezáltal ténylegesen enyhíteni a kárt. Az elsőfokú bíróság ítélete e körben is hiányos, hiszen az alperesi érvelés el nem fogadását egyáltalán nem indokolta annak ellenére, hogy a Fővárosi Ítéltábla korábban ezt az elsőfokú bíróság számára előírta. Kifogásolta az elsőfokú ítélet azon megállapításait, miszerint a közigazgatási per megnyerését követően a felperes az engedélyeit azért nem kérte vissza, mert addigra a piac telítődött, szabadon bérelhető helyiségek nem voltak. Ezt az alperes bizonyítatlan bírósági megállapításnak minősítette, hiszen a felperes meg sem kísérelte az engedélyek visszaszerzését vagy annak bizonyítását, hogy a közigazgatási per megnyerését vagy a beolvadást követően egyetlen szabad vendéglátóhely vagy üzlethelyiség sem volt a felperes székhelyén. Hangsúlyozta, hogy a felperesnek több hónap állt rendelkezésére, hogy a működésére a bevétel biztosításához szükséges intézkedéseket tegye, de ezeket elmulasztotta. A kártérítési felelősség kötelező elemei közül az okozati összefüggés hiányára is hivatkozott. Az

engedélyeket a felperes 1999. július 30. és augusztus 2. napján adta le, melyek ezáltal szűntek meg. A kártérítési felelősség következő eleme, a kár vonatkozásában vizsgálandó minősítette a kártérítési kötelezettség induló és záró időpontját. A feltételek teljesülése esetén a felperest a kártérítés nem az eltöltő határozat kézhezvételétől illetné meg, a jogorvoslati jog igénybevételére tekintettel az azonnali végrehajtás nem volt kikényszeríthető. A Fővárosi Bíróság 1999. október 6-án kézbesítette a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelem elutasításáról hozott döntését, mellyel szemben a felperesi jogelőd jogorvoslattal élhetett volna, mely esetben a jogerős elbírálás leghamarabb 1999. november 6. napján történhetett volna meg, és ez lehetne a kártérítés kezdő időpontja. A Fővárosi Bíróság az ezzel kapcsolatos előadást sem fogadta el. Azzal azonban egyetértett az alperes, hogy kártérítési felelősség csak a két társaság egyesülésének időpontjáig, azaz 2000. szeptember 17-ig terhelheti. A megismételt eljárások egyikében sem vizsgálta az elsőfokú bíróság a kár mértékét. A szakvélemény alapulvételével 1999. évre 916.922 Ft-ban, 2000. évre 3.637.327 Ft-ban állapította meg a bevételkiesés összegét és ezáltal a kár mértékét. Az alperes azzal egyetért, hogy az üzleti érték nem feleltethető meg a kár fogalmának, és ezért a felperes kártérítés címén nem kérhet üzleti érték megtérítést. A per első szakaszában beszerzett szakértői véleménnyel kapcsolatosan már korábban is kifejtette a kifogásait, az elsőfokú bíróság ítélete mégis ezen a szakértői véleményen alapult anélkül, hogy az alperes kifogásait vizsgálta, azokkal kapcsolatban a jogi álláspontját kifejtette volna. A szakértői véleményt illetően fenntartotta, hogy az nem vette figyelembe a szerencsejáték-piac speciális jellegét, a szakértői vélemény úgy tekintette, mintha általános vállalkozási tevékenységről volna szó. Figyelmen kívül maradt, hogy a **HB Kft.** által üzemeltetett nyolc játékterem közül kettő engedélye 2000. áprilisától megszűnt. A játéktermek üzemeltetői személyében is több esetben történt 1999-et követően változás, ezért egyáltalán nem biztos, hogy a felperes az új üzemeltetőkkel is meg tudott volna egyezni a játéktermek működtetéséről. A telített piac következményeként nem lehetett számottevő bevétel-növekedéssel számolni, egyenletes növekedéssel pedig még kevésbé. Alperesi álláspont szerint optimális esetben is a felperes csak hat játéktermet tudott volna üzemeltetni 2000. második negyedétől, nyolc játékteremmel csak 2000. első negyedévének végéig lehetett volna számolni. Az alperes által ismert forgalmi adatok alapján a szakértő által megállapított bevételhez képest az adott játéktermekben elérhető bevételek jelentősen alacsonyabbak voltak. Az alperes vitatta továbbra is az egy pénznyerő automatára eső havi bevétel összegét. Az ennek alapjául szolgáló húsz automata működése is csak feltételezés. Nem értékelte a szakértő, hogy a pénznyerő automata közül a felperes többet is bérelt, és a bérelt automata huzamosabb üzemeltetése nem biztosított. A szakértő a bevételt csökkentő költségek között csupán két fő munkabérével és társadalombiztosítási járulékkal, egészségügyi hozzájárulással és munkaadói járulékkal számolt, jóllehet a felperesnek játéktermenként legalább egy teremfelügyelőt kellett volna alkalmaznia. Három olyan játékterem bérleti szerződés van, ami a teremfelügyelői feladatokra nem tartalmaz rendelkezést. Elfogadhatatlannak minősítette azt a szakértői álláspontot, hogy a folyamatosan hanyatló gazdasági mutatók ellenére a felperes 2000. évre több mint 3.500.000 Ft-os eredményt ért volna el, sőt eredménye a növekvő

költségek ellenére évről - évre folyamatosan több millió forinttal gyarapodott volna. Azt is ellentmondásosnak minősítette, hogy az ítélet szerint 2000. szeptember 18-ig kell az alperesnek az elmaradt bevételt megfizetni, ugyanakkor 2000. év vonatkozásában az egész évre számított bevétel elmaradást vette számítása alapjául. Sérelmezte végül, hogy az elsőfokú bíróság az alperesi védekezéssel kapcsolatos álláspontját nem fejtette ki, megsértve a Pp. 221. § (1) bekezdését.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és az alperes 215.000 Ft ügyvédi munkadíjból és készkiadásból álló másodfokú költség megfizetésére kötelezését kérte. Az elsőfokú bíróság a fellebbezési ellenkérelem szerint a megismételt eljárás során a bizonyítást lefolytatta, a tényállást helyesen állapította meg, és abból helyes jogi következtetést vont le. A jogellenesség körében az alperes maga ismerte el, hogy jogelődje határozata jogszabálysértő volt. A felróhatóság azáltal valósult meg, hogy a határozat a meghozatalakor hatályban lévő Áe. 2. § (4) és (6), 41. § (1) bekezdéseit megsértette. A jogszabály által előírt, a tényállás felderítéséhez szükséges valamennyi adatot nem szerezte be, a felperes jogelődjét mint az eljárásban résztvevőt nem hallgatta meg, határozatát arra a videofelvételre alapította, amelyen látható egyetlen támpontként megjelenő számlálóállások számszerinti összevetése a perbeli játéktérben üzemelő pénznyerő automata számláló állásaival nem történt meg, csakúgy mint felvétel szerinti játéktér és a pénznyerő automata beazonosítása sem. Az alperes a bejelentéstől számított két napon belül hozta meg a jogsértő határozatát, és mindez részéről felróhatóságot valósított meg. Hangsúlyozta, hogy a sérelmes határozatot megelőző két nappal korábban ellenőrzés zajlott a felperesi jogelőd mindegyik pénznyerő automatája tekintetében, azok fekete doboza, az ellenőrzési jegyzőkönyvek az alperes rendelkezésére álltak, és szabálytalanságot az ellenőrzés során nem tapasztalt. Az alperes arra hivatkozott, hogy a közigazgatási eljárásban meghallgatott személy, aki a felperes jogelődjével szembeni feljelentést megtette, a videofelvételt az alperes jogelődjéhez eljuttatta, nem volt hajlandó a bíróság előtti tárgyaláson tanúként nyilatkozni. Ehhez képest a tanú személyadatainak zártan kezelése mellett a nyilvánosság kizárására vonatkozó döntés esetén sem lett volna mellőzhető a polgári perben a tanú akkénti meghallgatása, hogy legalább a bíró jelen legyen. Az alperes jogelődjének a határozat meghozatalát megelőzően a tényállást tisztázni kellett volna. Ma már tíz év telt el a jogsértő határozat meghozatala óta. Nincsenek meg az akkor üzemeltetett pénznyerő automata, az azokhoz tartozó, az ellenőrzést biztosító fekete dobozok. De két nappal a határozat meghozatala előtt ezek még rendelkezésre álltak. Az alperes jogelődje hatósági jogkörével visszaélve olyan súlyú határozatot hozott az előzetes végrehajthatóság kimondásával, aminek következtében a felperest jogelődje jogkövető magatartása ellenére ellehetetlenítették, súlyos károkat okozva. Helytelennek minősítette az alperesnek a kárenyhítési, kárelhárítási kötelezettség tekintetében kifejtett álláspontját. A felperes jogelődje a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket azonnal érvényesítette. Emellett telefonon próbálta felvenni a kapcsolatot az alperessel kérve a sérelmezett határozat hatályon kívül helyezését, azonban az alperes jogelődje sem a felperes jogelődjével, sem annak jogi képviselőjével nem állt szóba. Miután a felperesi jogelőd számára nyilvánvalóvá vált, hogy néhány

héten belül nem rendezhető a sérelem, megkísérelte a gépek értékesítését. Jelentőséget tulajdonított annak, hogy mind a felperes, mind a jogelődje kizárólag szerencsejáték szervezésére vonatkozó tevékenységet végezhetett. Miután a felperes székhelyén ismertté vált az alperes határozata, mindkét cég elvesztette azt a bizalmat, ami a szerencsejáték szervezői körben szükséges. Nem volt elégséges a felperes által üzemeltetett hat pénznyerő automata ahhoz, hogy a piaci pozícióit megtartsa, hogy a Gt. módosítása miatt szükséges törzstőke kötelező emelését biztosítsa. A **HB Kft.** elvesztette a játéktermék bérleti jogát, kárenyhítés érdekében a gépek értékesítését megkezdte, de csak jelentéktelen számú gépet sikerült értékesíteni és azt is alacsony áron. Az alperes fellebbezésében hivatkozott arra, hogy a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelem alkalmatlan volt a pozitív elbírálásra. Ezt súlytalannak minősítette, mert a bíróság a kérelemről az előterjesztését követő több hónap elteltével döntött, és ekkorra a felperes jogelődje már elvesztette a szerencsejáték szervezői tevékenységhez szükséges alapfeltételeket. Állította, hogy eleget tett az adott helyzetben őt terhelő kárenyhítési kötelezettségnek. Kilenc év távlatából az alperes könnyen hivatkozik arra, mit tehetett volna a felperes jogelődje az adott helyzetben a kárenyhítés körében. Az, hogy a felperes jogelődje által meghozott gazdasági döntést az alperes helyesnek vagy helytelennek ítéli meg, nem teszi bizonyossá, hogy a felperes jogelődje nem tett eleget a kárenyhítési kötelezettségének. Az azonnali végrehajthatóság jelentősen leszűkítette a felperesi jogelőd lehetőségeit. Az alperes az azonnali végrehajtás kérdésében téves jogi okfejtéseket közöl. Az alperes alaptalanul vonta be a játékgepek engedélyét, alaptalanul fosztotta meg a felperes jogelődjét, annak ügyvezetőjét és tagját a szerencsejáték szervezői tevékenységtől. A jogsértő határozat és annak azonnali végrehajthatósága idézte elő, hogy a gépeket raktárra kellett szállítani. A bírósági eljárás hosszadalmas volta miatt a bérlemények használatának új üzemeltető részére történő átengedése elkerülhetetlenné vált. Előadta, hogy azok a cégek, amelyek szerencsejáték szervezésével foglalkoznak, és 1999-ben már megyében működtek, jelenleg is működnek. A jogsértő határozat hiányában a felperesi cég is szerencsejáték szervezői tevékenységet folytatna. L. Z. tanú előadta, hogy egy-két hetet várhattak az engedélyek visszaszerzésére a bérbeadók, ennél többet azonban nem, mert gazdaságilag számukra tarthatatlan állapotot idézett volna elő. Egy-két hét alatt azonban nem volt lehetőség a felperesi jogelőd engedélyeinek visszaszerzésére, még azáltal sem, hogy másik cégen keresztül engedélyeztették volna a gépeket. Mindez egyébként jelentős többletköltséggel járt volna, de az új szerencsejáték szervező is azonos tulajdonosi körhöz tartozott. A felperes székhelyén és környékén pedig napok alatt elterjedt a hír az alperes jogsértő határozatának meghozataláról. A felperesi jogelőd minden energiájával azon volt, hogy az okozott sérelmet jogi úton mielőbb elhárítsa. Az elsőfokú bíróság a kárenyhítési kötelezettség körében helyesen állapította meg a tényállást. Alaptalannak minősítette azt az alperesi előadást, hogy a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelem elbírálásáig a felperesi jogelőd a szerencsejáték szervezői tevékenységet folytathatta volna. A tanúként kihallgatott korábbi jogi képviselő előadta, hogy ő maga nem tanácsolta azt, hogy az eltiltó határozat ellenére a pénznyerő automatákat változatlanul üzemeltesse a felperesi jogelőd, de L. Z. tanú is úgy nyilatkozott, hogy ehhez bérbeadóként nem járult volna hozzá. A

tiltott szerencsejáték szervezésben való közreműködést egyik bérbeadó sem vállalta fel, de a felperes jogelődje sem kívánt ilyen jogellenes tevékenységben közreműködni. Fontos szempontnak minősítette, hogy olyan tényállás mellett, miszerint az évekig megfelelően üzemeltetett gazdasági társasággal szemben a hatóság csúfosan elbánt, nehéz volt eldönteni, hogy milyen anyagi áldozatot szabad hozni a társaság megmentéséhez az adott helyzetben. A felperesi jogelődöt alkotó személyi kör teljesen kiszolgáltatottnak érezte magát, és a megszorított helyzetben nem volt egyszerű az alperes által utóbb kritizált megfelelő gazdasági döntést meghozni. A felperes és jogelődje a jó hírnevét elvesztette, rövid időn belül a korábbi üzleti partnerek a cégek képviselőivel, tulajdonosával szóba sem álltak, így hiába valósult meg a cégek összevonása, átalakulása, szerencsejáték szervezői tevékenységet már nem végezhettek, piacképtelenné váltak.

Felperesi fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett a keresetet 4.554.249 Ft-ot és járulékait meghaladóan elutasító ítéleti rendelkezés (Pp. 228. § (4) bekezdése). Az alperes fellebbezése folytán a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet marasztaló rendelkezéseit bírálta felül.

Az alperes fellebbezése a következők szerint alapos.

A kártérítési felelősség Ptk. 339. § (1) bekezdésében szabályozott általános és a közigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősség Ptk. 349. § (1) bekezdése szerinti különös feltételei fennállása tekintetében rögzítendő, hogy a Fővárosi Bíróság 3. K. 38.687/1999/9. számú határozata folytán az alperes részéről a jogellenes magatartás megállapítható, emellett a speciális feltételként irányadó rendes jogorvoslati jog igénybevétele jogszabály erejénél fogva nem valósulhatott meg, mert az adott határozattal szemben rendes jogorvoslatra nem volt mód, csak bírósági felülvizsgálata volt kérhető, amit egyébként a felperes jogelődje kezdeményezett is.

Vizsgálandóak voltak azonban ezek mellett a kártérítési felelősség további elemei, vagyis, hogy a felperest milyen jellegű és milyen összegű károk érték, ezek okozati összefüggésben állnak-e az alperes sérelmezett jogellenes magatartásával, vagyis, hogy a megjelölt károkat az alperes jogellenes magatartása idézte-e elő, hogy az alperes magatartása felróhatónak minősült-e. Ezen feltételek (kár, okozati összefüggés, felróhatóság) bármelyike hiányában a kártérítési felelősség nem állapítható meg, mert csak együttes fennállásuk esetén eredményezhetik a kártérítési felelősség miatti marasztalást. Úgyszintén értékelési körbe kellett vonni - az alperes védekezésére tekintettel -, hogy a felperes (jogelődje) a kárelhárítási, kárenyhítési kötelezettségét teljesítette-e, mert ennek elmulasztása esetén a Ptk. 340. § (1) bekezdése érvényesül.

A perben ismert adat, hogy a felperesi jogelőd az alperes határozatának meghozatala és kézbesítése után 1999. július 30. és augusztus 2. napján a játékgépekre illetve a játéktermekre vonatkozó engedélyeit az alperesnek visszaadta.

A perbeli esetben irányadó jogszabályi rendelkezés az Áe. 72. § (1) bekezdése, vagyis, hogy az ügyfél, illetőleg a törvényes érdekeiben sérelmet szenvedett fél jogszabálysértésre hivatkozva - ha törvény ettől eltérően nem rendelkezik -, az államigazgatási ügy érdemében hozott határozat felülvizsgálatát a határozat közlésétől számított harminc napon belül keresettel kérheti a bíróságtól, és e § erre épülő (3) bekezdése mely szerint a keresetlevél benyújtásának a határozat végrehajtására halasztó hatálya van, azonban a közigazgatási szerv határozatát a közérdekre, vagy az ügyfél nyomós érdekére tekintettel azonnal végrehajthatóvá nyilváníthatja. A fél a keresetlevélben a végrehajtás felfüggesztését kérheti.

Kétségtelen az engedélyek leadásával a felperesi jogelőd egyfajta jogkövetőnek minősíthető magatartást tanúsított, minthogy az alperesi határozatban írtaknak - ha nem is a megadott 48 órán belül - de eleget tett. Ugyanakkor ezzel a magatartásával saját egyéb szándékaival ellentétesen cselekedett, hiszen az alperes határozatával szemben a bírósági felülvizsgálat jogorvoslatát szinte haladéktalanul igénybe vette, és egyidejűleg kérte a határozat végrehajtásának felfüggesztését, majd az e tárgyban meghozandó határozatot be nem várva olyan helyzetet idézett elő, amelyben az alperesi határozat előtti állapot helyreállítására nem volt lehetőség (játéktermekre vonatkozó üzemeltetési jogról való lemondás és annak átadása egy meghatározott gazdasági társaság részére, engedélyek visszaadása). A felperes döntése volt, hogy miként cselekszik, a bírósági jogorvoslattal - ahogy annak eredménye tükrözte -, elérhette volna, hogy az alperes sérelmezett határozata előtti helyzet fennmaradjon. Alapvetően a felperes döntésének a következménye, hogy a bírósági felülvizsgálat nem érthette el a célját. A másodfokú bíróság jelentőséget tulajdonít annak a körülménynek, hogy miközben a felperes a bírósági jogorvoslatot igénybe vette, már 1999. július 27. napján megtette a helyi polgármesteri hivatal részére azt a bejelentést, hogy a játéktermei üzemeltetési jogáról lemond, és átadja azokat egy gazdasági társaságnak. Ugyanezen a napon e gazdasági társaság a felperesi jogelőd valamennyi játéktermére megkötötte a pénznyerő automaták üzemeltetését biztosító együttműködési megállapodásokat. Csak ezt követően történt meg a játékgépek és a játéktermek engedélyeinek leadása, ami értelemszerűen arra vezethető vissza, hogy a felperes a játéktermek üzemeltetési jogáról lemondott, és mert nem volt játékterme, a játékgépeket sem üzemeltethette. Mindez pedig a másodfokú bíróság álláspontja szerint annyit is jelent, hogy a játéktermek és ezáltal a játékgépek üzemeltetésének elmaradásából származó gazdasági eredmény, mint kár bekövetkezése nem az alperes egyébként jogellenes határozatával, hanem a felperes magatartásával áll közvetlen okozati összefüggésben, a felperes a 1999. július 27. napján tett jognyilatkozatával megszakította azt az okfolyamatot, ami az alperes jogellenes magatartásából levezethető lett volna. A felperes - az erre vonatkozó jogkövetkezmények alkalmazása (az azonnali végrehajtással összefüggő alperesi végrehajtási cselekmények) nélkül - bevárhatta volna, hogy a közigazgatási perben a bíróság a végrehajtás felfüggesztéséről döntsön. A másodfokú bíróság egyébként egyetértett azzal az alperesi védekezéssel, hogy a felperes hibájaként, ezáltal a kára bekövetkezésében való közrehatásként

értékelendő, hogy a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelem nem tartalmazott olyan érveket, amelyek a végrehajtás felfüggesztését megalapozhatták volna. A felperes kérelme lényegében megismételte a bírósági felülvizsgálatot megalapozó érveit. Az ilyen jogi érvek az ügy érdemében hozott határozattal dönthetők el a Pp. 215. § keretein belül, a jogvita e része a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelem elbírálásánál nem vehető figyelembe. A felperes ugyanakkor olyan ténybeli indokokat nem hozott fel, ami alapján a közigazgatási per bírósága mérlegelhetette volna, van-e olyan nyomós magánérdek, ami az azonnali végrehajtás elrendelése ellenére a végrehajtás felfüggesztését indokolná. Megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy a felperes a végrehajtási kérelme tárgyában meghozott határozattal szemben a rendes jogorvoslatot sem vette igénybe. E helyen rögzítendő, hogy 1999. szeptemberében - tehát e határozat meghozatalakor hatályos szövegű - Pp. 235. § (1) bekezdése még lehetővé tette a fellebbezésben új tény állítását, ezáltal a felperes részéről olyan nyomós magánérdeket alátámasztó érvek előadását, amelyek a döntést megváltoztatását eredményezhették volna. Mindezek felperes általi elmulasztása nem értékelhető másként, minthogy megakadályozhatta volna a károsodása bekövetkezését, ami egyrészt az okozati összefüggés hiányát erősíti, másrészt pedig az őt (és szemben az elsőfokú ítélet egyik kitételéből következően az alperest) terhelő kárelhárítási, kárenyhítési kötelezettség nem teljesítését jelenti.

Végül a másodfokú bíróság álláspontja szerint a lefolytatott bizonyítási eljárás adatai nem támasztják alá egyértelműen azokat a felperes által hivatkozott kényszerítő körülményeket, amelyek előadása szerint a piaci pozíciói lényegében azonnali feladását indokolták. Az általa üzemeltetett játéktermek bérbeadói közül a perben a felperes csak egyetlen személy tanúkénti kihallgatását kérte, igaz e személy (aki két játékteremben volt érdekelt) kétszer is tett tanúvallomást. A többi hat személy meghallgatására a felperes nem tett indítványt illetve nem kifogásolta, hogy indítványát az elsőfokú bíróság nem teljesítette (É. M.). Ilyen helyzetben viszont hat játékterem tekintetében azt kimondani, hogy „a vendéglátó egységek üzemeltető(i) egy-két hétnél tovább nem várhattak, hogy a felperes jogelődje igazolja a szerencsejáték szervezői tevékenységtől való eltiltás megváltozását, ill. azt a tényt, hogy ismét ezt a tevékenységet folytathatja” (elsőfokú ítélet 4. oldal 2. bekezdés) a perben lefolytatott bizonyítás anyagával nem támasztható alá. Úgyszintén nem volt indítvány annak feltárása, milyen módon és feltételek mellett került sor arra, hogy a felperes egy meghatározott gazdasági társaság javára tegyen lemondó nyilatkozatot valamennyi játéktermét illetően.

Mindezen körülményeket is értékelve a másodfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felperes által állított - felperesi fellebbezés hiányában csak az 1999. július és 2000. szeptembere közötti időre számítható - gazdasági eredmény elvesztésében megnyilvánuló kár és az alperes sérelmezett magatartása között nincs okozati összefüggés, ezért az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését a Pp. 253. § (2) bekezdésére figyelemmel megváltoztatta, és a felperes keresetét teljes körűen elutasította. Mivel a kártérítési felelősség elemeinek együttesen kell fennállniuk, bármelyik hiánya azt eredményezi, hogy a kártérítési felelősség nem állapítható meg. Ezért, bár az alperes fellebbezésében a

felróhatóság kérdésével és a kár mikénti számíthatóságával részletesen foglalkozott, a másodfokú bíróság e tárgyban az indokolást, mint szükségtelent mellőzte.

A másodfokú eljárásban pervesztes felperes a Pp. 239. §-a értelmében alkalmazandó Pp. 78. § (1) és 75. § (2) bekezdéseire figyelemmel köteles az alperes képviselőjével felmerült első- és másodfokú perköltség (jogtanácsosi munkadíj) megfizetésére, miközben a másodfokú bíróság az alperest mentesítette a perköltség megfizetése alól. A kereseti és fellebbezési eljárási illeték megtérítése az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdése és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a felperest terheli.

Budapest, 2009. május 21.

Dr. Tölg-Molnár László s.k.
a tanács elnöke

Dr. Madarász Anna sk.
előadó bíró

Dr. Hóbl Katalin sk.
bíró

A kiadmány hiteléül: